

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

THE NULLITY OF DECISIONS OF JOINT STOCK COMPANY BOARD OF DIRECTORS

Hakan ŞEKER*

Özet: Türk Hukukunda her ne kadar tek bir başlık altında toplanmamış olsa da hükümsüzlük halleri doktrinde yokluk, kesin geçersizlik (butlan) ve “iptal olarak kategorize edilmektedir. Yokluk, bir hukuki işlemin kurucu unsurlarının ve zorunlu şekil şartlarının yokluğu nedeniyle her zaman ve herkes tarafından ileri sürülebilen bir yaptırımdır ve yönetim kurulu kararlarının yokluğunun tespiti, kanunda açık bir hüküm olmamasına rağmen yokluk hali dava yolu ile ileri sürülebilir. Yönetim kurulu kararlarının kesin geçersizliği (butlan) halleri ise kanunda açık olarak örnekleme yoluyla düzenlenmiştir. Tartışma konusu olan husus, yönetim kurulu kararlarının iptal yaptırımına tabi olup olmadığıdır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun istisnai haller dışında genel olarak yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin bir düzenlemeye yer vermediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Kurulu Kararları, Yokluk, Hükümsüzlük, Geçersizlik, İptal

Abstract: Although it is not gathered under a single title in Turkish Law, invalidity cases are categorized as doctrine, absence, absolute invalidity (nullity) and cancellation. Nonexistence is a sanction that can be asserted at any time and by anyone due to the nonexistence of the constituent elements and mandatory form requirements of a legal transaction and the nonexistence of board of directors decisions may be put forward by case, even though there is no explicit provision in the law. The absolute invalidity of the decisions of the board of directors is regulated by explicit sampling in the law. The subject of discussion is whether the decisions of the board of directors are subject to cancellation sanctions. It is seen that the Turkish Commercial Code No. 6102 does not include any regulation regarding the cancellation of the resolutions of the board of directors in general, except in exceptional cases.

Keywords: Board of Managers Resolution, Nonexistence, Invalidity, Nullity, Rescission

*
Erzurum Uzundere Kaymakamı, Dicle Üniversitesi Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, hukukseker@gmail.com, ORCID:0000-0001-9070-1836, Makalenin Gönderim Tarihi: 06.11.2019, Kabul Tarihi: 06.11.2019

GİRİŞ

Ticaret hayatının en önemli aktörlerinden biri olan anonim şirketler, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirketlerdir. Anonim şirketlerin kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulmaları mümkündür (TTK m. 331).¹ Yönetim kurulu, anonim şirketin yönetim ve temsil organıdır (TTK m. 365). Yönetim kurulu, şirket adına iş ve işlemlerde bulunarak şirketi hak ve borç sahibi yapar.² 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 359'uncu maddesine göre; anonim şirkette, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş gerçek ya da tüzel kişiliğe sahip bir ya da daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur.³

Hukuk düzeni belirli şartları gerçekleştirmiş olan işlemlerin geçerli olduğunu kabul eder. Bir yönetim kurulu kararının var olabilmesi için, yönetim kurulunun toplantı yapması ve karar alması gerekir. Yönetim kurulunun aldığı kararlar, şirket adına yapılacak hukuki iş ve işlemlerin dayanağını oluşturmaktadır.⁴

Anonim şirketlerin zorunlu yönetim kurulunun aldığı kararların hükümsüzlüğü konusu, öğretide tartışılmakta ve değişik görüşler ortaya çıkmaktadır.

Bir hukuki işlem, yöneldiği hukuki sonuçları meydana getirebilme gücünden yoksun olduğu veya bırakılabildiği takdirde ortaya çıkan sonuç hükümsüzlüktür.⁵ Hükümsüzlük kavramı, üç farklı yaptırımı

¹ 6762 sayılı Mülga Ticaret Kanunu (ETK) m. 271'de şirket mevzusunun sınırlarının, ana sözleşmede açıkça gösterilmiş olması şartı aranmıştı. Bu hüküm 6102 sayılı TTK'ya aktarılmamıştır. Çünkü ETK'nın kabul ettiği "Ultra Vires" teorisine (ETK m. 137, 321) TTK'da yer verilmemiştir. Ultra vires teorisine göre tüzel kişinin ehliyeti; statüsünde (tüzük, şirket sözleşmesi) gösterilen amaçla sınırlıdır. Kural olarak, bu amaç içinde yapılan işlemler tüzel kişiyi bağlar. Ancak amaç dışında yapılan, yani amacı aşan işlemler ultra vires sayılır ve tüzel kişiyi bağlamaz. Ultra vires teorisi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Teoman Akünel, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 2.b., Beta, İstanbul, 1995.

² Mehmet Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, 7.b., Beta, İstanbul, 2012.

³ Yasa profesyonel olarak yöneticiliği gaye edinmiş, paydaş olmayan tüzel kişiliklerin de yönetim kurulunda görev almasını amaçlamıştır (Ender Dedeoğlu, & Oğuzhan Sapan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu, Ankara Barosu Başkanlığı, 2013, s.10).

⁴ Oğuz İmregün, Anonim Ortaklıklar, 4. baskı, Yasa Yayınları, İstanbul, 1989, s. 214.

⁵ Nevzat Koç, "Türk Medeni Hukukunda ve Roma Hukukunda Hükümsüzlük

içermektedir. Bunlar sırasıyla; yokluk, geçersizlik (butlan) ve iptal edilebilirlik olarak sayılabilir. Ancak hükümsüzlük kavramın içeriği tartışmalıdır. Şöyle ki: hukukumuzda hükümsüzlük halleri tek bir başlık altında toplanmamış sadece belirli maddelerde hükümsüzlük hallerinden bahsedilmiştir (Ör. MK m. 23, 119; TBK m. 12, 17, 27, 28, 30, 36, 37, 39, 46; TTK m. 391, 447).⁶ Ayrıca hem kanun koyucu hem de bazı yazarlar, yokluk halini ayrı bir başlık altında ele almakta, geçersizlik (butlan) kavramlarını ise hükümsüzlük kavramı ile eşanlamli olarak kullanmaktadır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ise hükümsüzlük hallerini yokluk ve butlan olarak iki alt başlık altında incelenmektedir.⁷

Bu makalede yönetim kurulunun almış olduğu kararlarının hükümsüzlüğü konusu; yokluk, geçersizlik (butlan) ve iptal başlıkları altında güncel mevzuat çerçevesinde, doktrin ve yargı kararları incelenecektir.

I. YOK HÜKMÜNDE YÖNETİM KURULU KARARLARI

Yokluk, bir hukuki işlemin kurucu nitelikteki unsurlarının bulunmaması sebebiyle işlemin hiç kurulmamış olması olarak tanımlanabilir.⁸ Diğer bir ifade ile yokluk hukuki işlemin kurucu unsurlarının olmaması halinde işlemin hiç doğmamış sayılmasıdır.⁹ Şu hâlde bir hukuki işlemin varlığından söz edilebilmesi için işlemin kurucu unsurlarının mevcut olması gerekir. Kurucu unsurlardaki eksiklik işlemi yoklukla malul kılar.¹⁰

Yönetim kurulu kararının oluşabilmesi için iki kurucu unsura ihtiyaç vardır. Bunlar; yönetim kurulu toplantısının yapılması ve yönetim kurulu üyelerinin bu toplantıda karar almasıdır.¹¹ TTK'da yönetim

(=Butlan)", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C2/S2 (1981), s. 128.
⁶ M. Kemal Oğuzman, & Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2017, s. 174.
⁷ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2013/11-1048, K. 2014/430, T. 2.4.2014, <http://www.kazanci.com>
⁸ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. bası, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2013, s. 331.
⁹ Mehmet Ayan, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, 7. bası, Mimoza Basım, Konya, 2012, s. 94.
¹⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2017/1-1281, K. 2018/35, T. 17.1.2018. Bkz: <http://www.kazanci.com>
¹¹ Korkut Özkorkut, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali*, Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın no:41, Ankara, 1996, s. 36.

kurulu toplantıları; klasik usulde fiziki ortamda yeter sayıda üyenin bir araya gelmesi şeklinde yapılması mümkün olduğu gibi, yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alması (m. 390/4) veya elektronik ortamda sanal toplantı (m. 1527/1) şeklinde yapılması da mümkündür. Buna göre anonim ortaklık yönetim kurulu için üç tür toplantı şekli öngörülmüştür.

Bu iki kurucu unsurdaki bir eksiklik olması halinde yönetim kurulu kararını yok hükmünde olacaktır. Yok hükmünde kararlara örnek olarak;

- Yetkili olmayan kişi tarafından çağrı yapılması,¹²
 - ◊ Yönetim kurulunu toplantıya başkan, yokluğunda ise vekili çağırır. Üyelerden herhangi biri de başkandan yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak talep edebilir.¹³
- Çağrıda toplantı yer ve/veya saatinin yazılmamış olması hali,¹⁴
 - ◊ Yönetim kurulunun toplanma yer ve zamanı veya toplanma aralığına ilişkin olarak kanunda bir düzenleme yapılmamıştır.
- Yönetim kurulu üyesi olmayan kişiler tarafından karar alınması,
- Kanunda öngörülen asgari toplantı ve karar yeter sayılarına aykırı karar alınması,¹⁵
 - ◊ Kanun ana sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulunun üye tamsayısının çoğunluğuyla toplanabileceğini açıkça hükme bağlamıştır (TTK m. 390/1). Ana sözleşmede aksine bir düzenleme bulunmadığı takdirde yönetim kurulu kararları toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğuyla alınır (TTK m. 390/1).

Yönetim kurulu toplantılarında her üyenin bir oy hakkı bulunmaktadır. Toplantıda çekimser oy kullanılıp kullanılamayacağına ilişkin bir düzenlemeye kanunda yer verilmemiştir.

¹² Zafer Saka, *Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul*, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2004, s. 230.

¹³ Ünal Tekinalp, *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 147.

¹⁴ Saka, s. 230.

¹⁵ Hasan Pulaşlı, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi" *GÜHFD*, C. 17. S. 1-2, 2013, s. 892.

Öğretide kanuni bir yasak söz konusu olmadığı için çekimser oy kullanılabileceği, ancak bu oyların karar nisabı açısından olumsuz sayılması gerektiği ileri sürülmektedir.¹⁶ Yönetim kurulu üyelerinin karar alma bakımından birbirlerine karşı üstünlükleri yoktur. Dolayısıyla oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır (TTK m. 390/1).

Yokluk durumunda işlemin baştan itibaren hiç varlık göstermediği ifade edilmekle birlikte, yokluk halinin bir dava yoluyla mı tespit edilmesi yoksa zaten yok olması nedeniyle ayrıca bir davaya gerek olmadığı yönünde öğretide tartışmalar süregelmektedir. 6102 sayılı TTK'da Genel Kurul Kararlarının butlanı ve iptali düzenlenmiştir ancak yokluk konusunda özel bir hüküm getirilmediğinden yokluk yaptırımına ilişkin genel hükümler uygulama alanı bulmaktadır.¹⁷

Bazı yazarlar, yok sayılan bir işlem için dava açmaya gerek olmadığını ileri sürmekte,¹⁸ bazı yazarlar ise yokluk halinin bir tespit davası ile hükme bağlanması gerektiğini savunmaktadır.¹⁹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na göre; yok sayılan işlem, şeklen dahi meydana gelmediğinden bunu ileri sürme konusunda hukuki menfaati bulunan herkes tarafından her zaman ileri sürülebilir ve tespit ettirilebilir, hâkim tarafından da re'sen tespit edileceği ifade edilmiştir.²⁰ Yine Yargıtay kararlarında ise kararın yürütülmesinin geri bırakılması kenar başlıklı TTK m. 449 hükmünü göz önüne alarak yokluk durumlarına karşı da yürütmenin durdurulması kararının istenebileceği ayrıca belirtilmiştir.²¹ Diğer bir ifade ile yargı yokluk durumunun davaya konu olabileceğini ifade etmektedir.

¹⁶ Orhan Nuri Çevik, Uygulamada Şirketler Hukuku, 3. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002, s. 504.

¹⁷ Korkut, s. 35.

¹⁸ Ayan, s. 94.

¹⁹ Mustafa Çeker, 6012 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, Adana, 2011, s. 466.

²⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2013/11-1048, K.2014/430, T. 2.4. 2014. Bkz: <http://www.kazanci.com>

²¹ Yargıtay 11. HD, E. 2013/12418, K. 2013/16148, T. 19.9.2013 sayılı kararında; genel kurul kararının yokluğunun tespitine ilişkin davada yürütmenin geriye bırakılacağına ilişkin karar verilebileceğine hükmetmiştir. Bkz: <http://www.kazanci.com>

II. GEÇERSİZ (BATIL) YÖNETİM KURULU KARARLARI

Butlanı tanımlayacak olursak; bir hukuki işlemin kurucu unsurlarının tam olmasına karşın, geçerlilik unsurlarının olmaması veya eksik olması halinde, söz konusu hukuki işlem ya ölü doğmuştur ya da sakat bir hukuki işlemdir.²² Butlan, yapılan hukuki işlemlerin hukuk düzeni tarafından öngörülen geçerlilik şartlarını taşıyamamasından dolayı başlangıçtan itibaren hüküm ve sonuç doğurmamasını ve söz konusu işlemlerin yeniden canlandırılmasındaki imkânsızlığı ifade eder. Kısaca butlana sebep olan haller işlemin kurucu şartlarına ilişkin olmayıp sadece geçerlilik şartlarıyla ilgilidir.

Genel hükümlere baktığımızda; yönetim kurulu kararlarının şeklen mevcut olmasına karşın içerik bakımından imkânsız, kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı olması, bu kararların butlanına yol açar (TBK m. 27/1).²³

Genel hükümlerin yanı sıra ayrıca TTK m. 391’de butlan sebepleri örnekleme yoluyla şu şekilde ifade edilmiştir:

- Eşit işlem ilkesine aykırı olan,
 - ◊ Doktrinde temel hukuk ilkesi olarak kabul edilen eşit işlem ilkesi, Ticaret Kanunu’nun 391. maddesinde açık olarak kabul edilmiştir. Eşit işlem ilkesine göre; eşit şartlar altında bulunan pay sahipleri eşit işleme tabi tutulacaktır (TTK m. 357). Kanunun gerekçesinde eşit işlem ilkesine aykırı olan yönetim kurulu kararlarının batıl olduğunun tespitinin mahkemeden istenebileceği açıkça belirtilmiştir.

İsviçre ve Almanya’nın ilgili kanunlarında eşit işlem ilkesine

²² Burcu Kalkan, Türk Hukukunda Gabin, İstanbul, 2004, s. 137.

²³ Yargıtay 11. HD, E. 2017/495, K. 2019/56, T. 07.01.2019 sayılı kararında; “Murisin alzheimer hastalığına yakalandığı ve anılan hastalığın murisin fiil ehliyetini ortadan kaldırdığı, murisin hastalığı ile ilgili ceza soruşturması kapsamında Adli Tıp Kurumu raporu istenildiği ve anılan raporun sonucunun beklenmesi talep edilmiştir. Ancak Bölge Adliye Mahkemesi bu kararı beklemeden sadece dosyada mevcut rapor ve reçetelerden de murisin fiil ehliyetinin bulunmadığı sonucuna varılamayacağını vurgulayarak, bu husustaki davacı delilleri toplanmaksızın dosyada mevcut reçete ve raporların dikkate alınması suretiyle karar vermesi ile anılan hastalık nedeniyle yönetim kurulu karar tarihinde hak ve fiil ehliyetini kaybettiğinin tespiti, dava konusu yönetim kurulu kararlarının geçersizliği sonucunu doğuracağından Bölge Adliye Mahkemesinin verdiği karar doğru görülmemiş”, bozmayı gerektirdiğine hükmetmiştir. Bkz: <http://www.kazanci.com>

aykırı bir yönetim kurulu kararının batıl olacağına yönelik bir hüküm bulunmaktadır.²⁴

Kanun koyucunun aynı ihlal sebebiyle, genel kurul kararları için eşit işlem ilkesine aykırılığın yaptırımını iptal edilebilirlik olarak kabul ederken, yönetim kurulu tarafından pay sahiplerine karşı eşit işlem ilkesine aykırı davranılmasının hukuki sonucunun butlan olarak kabul etmesini doktrin hukuk güvenliği açısından sakıncalı bulunmaktadır.²⁵

- Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen,
 - ◊ Anonim şirketin tanımına, pay sahiplerinin hakları ve borçları düzenine ve organsal yapısına aykırı olan kararlar temel yapıya aykırı kabul edilmektedir.²⁶ Temel yapı ile kastedilen, anonim şirketi taşıyan ana kolonlardır.

Bütün pay sahipleri için bilânço açıklarını kapatmak amacıyla 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 31'inci maddesinde olduğu gibi ek ödeme yükümü getiren bir yönetim kurulu kararı anonim şirketin temel yapısının bir tanımlayıcı ögesi olan pay sahiplerinin sınırlı sorumluluğu ilkesine aykırıdır (TTK m. 391'in gerekçesi). Bir üçüncü kişinin meselâ büyük kredi veren bir bankanın pay sahibine eş (temettü, tasfiye payı, ge-

²⁴ Abuzer Kendigelen, Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul: XII Levha, 2012. s. 279.

²⁵ Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 5. baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 187.

²⁶ Yargıtay 11. HD, E. 2015/15026, K. 2017/2343, T. 24.4.2017 sayılı kararında; "Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre; davaya konu yönetim kurulu kararının mali ve hukuki dayanağının olmadığı, söz konusu kararların hayatın olağan akışına aykırı olduğu, gerçek bir borç ilişkisine dayanmayan, pay sahibi şirketlerin davalı Şirkete olan borcunu sıfırlamaya yönelik ve aynı zamanda söz konusu pay sahibi şirketler lehine eşit işlem ilkesine aykırı kararlar olduğu, bu bakımdan söz konusu kararların, dürüstlük kuralı ve eşit işlem ilkesine aykırı bulunduğu, yönetim kurulu kararında ticari defterlere işlenmesine karar verilen zararların ödenmesi halinde şirket öz kaynağının yarısına yakınıni yitirmiş olacağına tespit edildiği, bu durumda anılan kararların sermayenin korunması ilkesine de aykırı görüldüğü gerekçesiyle davanın kabulüyle davalı şirketin yönetim kurulunun 24.09.2013 tarih ve 2013/11 numaralı kararının (1. 2. ve 3. bentlerden oluşan) TTK'nın 391. maddesi uyarınca batıl yönetim kurulu kararı niteliğinde olduğunun tespitine ve yönetim kurulu kararının uygulanmasının kararın kesinleşmesine kadar tedbiren durdurulmasına" karar vermiştir. Bkz: <http://www.kazanci.com>

nel kurula katılma gibi) haklarla donatılması veya yönetim kurulu kararlarında ona veto hakkı tanınması temel haklar düzenine; üye olmayan bir kişinin yönetim kurulunda üye haklarına sahip kılınması, organsal yapıya aykırıdır ve neticede hükümsüzdür.²⁷

- Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren,
 - ◊ Pay sahibinin genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan doğan vazgeçilmez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran yönetim kurulu kararları geçersizdir.
- Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar batıldır.²⁸

Yönetim kurulu kararlarının butlanla sakat olduğunun tespit edilmesi, yönetim kurulu kararının alındığı tarihten itibaren geçersiz sayılması ve bu karara dayanılarak yapılan işlem ve uygulamaların da kural olarak geriye etkili olarak geçersiz olması sonucunu doğurur.²⁹ Böyle bir yönetim kurulu kararı, ne ortaklığa ne pay sahiplerine ne de

²⁷ Yargıtay 11. HD, E. 2015/3129, K. 2016/804, T. 26.1.2016 sayılı kararında; “anonim şirketlerde yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin açıkça yönetim kurulu başkanına verildiği, bu yetkinin emredici nitelikte olduğu, somut olayda butlanla sakat olduğu belirtilen kararların alındığı yönetim kurulu toplantılarının ise yönetim kurulu başkanının daveti üzerine değil, toplantıya davet yetkisi olmayan üyelerin daveti üzerine yapıldığı, bu hususun anonim şirketin temel yapısına uymadığı ve TTK’nın 391/1-b maddesi uyarınca alınan bu yönetim kurulu kararlarının butlanı sonucunu doğurduğu, iptali istenilen genel kurul toplantısının da butlanla sakat yönetim kurulu kararına dayalı olarak yapıldığı, ayrıca bu toplantıda alınan şirketin tasfiyesine dair kararın sermayenin en az %75’ini oluşturan pay sahiplerinin onayı ile alınmadığı, karar nisabının sağlanmadığı, dolayısıyla genel kurul toplantısında alınan kararın da yoklukla malul bulunduğu gerekçesiyle asıl ve birleşen davaların kabulüne, davalı şirketin 11.4.2013, 7.5.2013, 4.6.2013 ve 29.8.2013 tarihli yönetim kurulunda alınan kararlar ile 24.9.2013 tarihli genel kurulda alınan şirketin tasfiyesine kararın yok hükmünde olduklarının tespitine” karar verilmiştir. Bkz: <http://www.kazanci.com>

²⁸ Yargıtay 11. HD, E. 2016/6239, K. 2016/9154, T. 28.11.2016 sayılı kararında; “Mahkemece iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre; davalı şirketin, genel kurulun devredilerek yetkileri kapsamında olan konularda yönetim kurulundan karar alındığı gerekçesiyle davanın kabulüyle... yönetim kurulu kararının butlanının tespiti” karar verilmiştir. Bkz: <http://www.kazanci.com>

²⁹ H. Güzin Üçışık, Türk Hukuku’nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, C.3, S.5, 2011, s. 57.

alacaklılara karşı hüküm ifade eder. Belli bir süreye tabi olmaksızın her zaman geçersizliği ileri sürülebilir.³⁰

Yokluk ve butlan durumlarının ortak özelliklerine değinecek olursak; yoklukla veya kesin hükümsüzlükle sakat olan yönetim kurulu kararı aleyhine tespit davası açılabilir veya bu hususlar def'i yoluyla ileri sürülebilir.³¹ Bu davayı her ilgilinin açabileceği savunulmaktadır.^{32, 33} Yokluk ve butlan mahkeme tarafından re'sen göz önünde bulundurulacaktır.³⁴

Doktrinde bazı yazarlar tarafından yokluk ile butlanın sonuçları değil, sebepleri bakımından farklılık bulunduğu ifade edilmektedir.³⁵ Butlanın ileri sürülmesi bazı durumlarda MK m. 2 hükmüne aykırılık oluşturabilir. Oysa yokluk durumunun ileri sürülmesi dürüstlük kuralına aykırılık teşkil ettiği gerekçesiyle engellenemez.^{36, 37}

3. İPTAL EDİLEBİLİR YÖNETİM KURULU KARARLARI

İptal edilebilir kararlar, mahkeme kararı ile geçersizlikleri tespit edilene kadar hukuk dünyasında sonuç doğurmaya devam ederler.³⁸ Ancak, mahkeme kararı ile ilgili karar iptal edildiği anda karar geçmişe etkili olarak ortadan kalkar.³⁹

³⁰ Üçışık, s. 57.

³¹ Ersin Çamoğlu, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 83.

³² Moroğlu, 2009, s. 182.

³³ Anonim ortaklık yönetim kurulunun verdiği kararların yok veya batıl olduğunun tespiti için dava açılabilir; Yargıtay 11. HD, E. 1988/3414, K. 1989/2605, T. 26.01.1989 sayılı karar. Bkz: <http://www.kazanci.com>

³⁴ Yargıtay'ın 1998 tarihinde vermiş olduğu bir kararında belirttiği gibi "dava konusu yönetim kurulu kararının alınmasında toplantı ve karar nisabının oluşup oluşmadığı bu yönden geçerli bir karar bulunup bulunmadığı re'sen araştırılmalı ve sonucu çerçevesinde bir karar verilmelidir". Yargıtay 11. HD, E. 1997/8425, K. 1998/980, T. 19.02.1998. Bkz: <http://www.kazanci.com>

³⁵ Fatih Bilgili, &, Ertan Demirkapı, Şirketler Hukuku, 2. bası, 2012, s.190.

³⁶ Üçışık, s. 58.

³⁷ "Yasa ve ana sözleşmenin öngördüğü yetersayılar sağlanmadan toplantı şeklen yapılmış olsa dahi toplantıda alınan kararlar yoklukla maluldür. Davacıların kötü niyetli olmaları ve toplantılara katılmamaları bu kararlara geçerlilik kazandırmaz", Yargıtay 11. HD, 15.10.1993, 4885/6526; Eriş, 1995, s. 271. Ancak İmregün ise üyelerin sırf toplantı yetersayısı oluşmaması amacıyla toplantıya katılmaması gibi bazı durumlarda MK m. 2 hükmünün dikkate alınması gerektiğini savunmaktadır; İmregün, 2001, s. 289.

³⁸ Korkut, s. 44.

³⁹ Güzin Üçışık, Aydın Çelik, Anonim Ortaklıklar Hukuku I cilt, Ankara 2013, s. 362.

Yönetim kurulu kararlarının iptali konusu öğretilerde en çok tartışılan konuların başında gelmektedir.⁴⁰

Eski TTK döneminde, yönetim kurulu kararlarının iptali konusunda öğretilerde genel olarak kabul gören yaklaşım yönetim kurulu kararlarının iptalinin mümkün olmadığı şeklindeydi.⁴¹ Ancak; 2499 sayılı mülga SPK m.12/VI hükmü uyarınca belirli koşullarda yönetim kurulu kararlarının iptali öngörülmüştü.⁴² Ayrıca 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu m. 16 hükmüne göre; yönetim kurulunun ortaklıktan çıkarma kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde itiraz davası açılabilmesi mümkün kılınmıştır. Bununla birlikte her iki hükmün de istisnai nitelikli olduğu savunulmuştur.⁴³ Bazı yazarlar ise; yönetim kurulu kararlarını da iptal müessesesine tabi olması gerektiği ve bu konuda yasal boşluk olduğu yönünde düşünceler öne sürmüştür. Örneğin, Çamoğlu, bu konuda bir yasal boşluk olduğunu ve ilk imkânda bunun doldurulması gerektiğini ifade etmiştir.⁴⁴

6102 sayılı TTK yönetim kurulu kararlarını düzenleyen m. 390-391. maddelerinde yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin açık bir hükme yer vermemiştir.⁴⁵ Esasen TTK m. 391 gerekçesinde yer alan ilk ifade “*yönetim kurulu kararları iptal edilemez*” şeklindedir.⁴⁶ Dolayısıyla kanun koyucu yönetim kurulu kararlarının iptale tabi olmadığını ilke olarak kabul etmiştir.

Ancak, TTK iki farklı hüküm ile yönetim kurulu kararlarının iptaline imkân tanıyan düzenlemeye yer verilmiştir. Bu düzenlemeler, TTK m. 192/II ve m. 460/V hükümleridir. Bunları sıra ile inceleyecek olursak;

⁴⁰ Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, 6. baskı, İstanbul, 2012, s. 180-181.

⁴¹ Moroğlu, 2012, s. 180-181.

⁴² Eski SPK m.12/VI: “Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, Türk Ticaret Kanununun 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde anonim ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler”.

⁴³ Moroğlu, 2012, s. 189.

⁴⁴ Reha Poroy, &, Ünal Tekinalp, &, Ersin Çamoğlu, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Vedat Kitapçılık, 12. baskı, İstanbul, 2010, s. 271.

⁴⁵ Pulaşlı, s. 611.

⁴⁶ “Anonim şirket ortaklarına yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası yöneltilme hakkı bahsedilmediğini de ifade etmek gerekir” (Hediye Bahar Sayın, Pay Sahiplerinin Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2017, s. 155 vd).

- TTK m. 192/2’de “birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan katılımcı şirket ortaklarının, kararın TTSG’de ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilecekleri” hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla, TTK birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabileceği açıkça öngörmüştür.
 - ◊ Ancak mezkûr maddenin lafzına bakıldığında açıkça görülebileceği gibi, sadece yapısal değişikliğe ilişkin kararlar iptal davasına konu edilebilir. Yani yapısal değişikliğin yapılması için gerekli olan birleşme raporu bölünme raporu ile tür değiştirme planı gibi hukuki işlemlerin tek başına iptali istenemez.⁴⁷
 - ◊ Birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararları TTK m. 1524/I’e göre şirketlerin internet sitelerinde ilan edilmesi gerekir. Aksi takdirde söz konusu kararlar iptale tabi olacak ve yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorunluluğu doğacaktır (TTK m. 1524/II).⁴⁸
- TTK kayıtlı sermaye sistemini kabul eden anonim şirketlerde sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımına gidilmesi durumunda, yönetim kurulu kararları aleyhine, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, TTK m. 445 öngörülen sebeplerin varlığı hâlinde kararın ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açabilirler (TTK m. 460/V). Kanun Koyucu yönetim kurulu kararlarının iptalini genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen 445. maddeye atıf yaparak kıyas yoluyla uygulanması gerektiğini düzenlenmiştir.⁴⁹

Görüldüğü gibi istisnai nitelikli de olsa yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin iki düzenleme mevcuttur. Kısaca, yönetim kurulu kararlarını düzenleyen hükümlerde iptal müessesesinin öngörülmemiş olması nedeniyle öğretide genel olarak yönetim kurulu kararlarının iptalinin istenemeyeceği görüşü egemendir. Aslında Yargıtay

⁴⁷ Şafak Narbay, & Buğra Kesici, Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine “Karşılaştırmalı Bir İnceleme” Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu, s. 114.

⁴⁸ Kendigelen, s. 596.

⁴⁹ Ayhan Rıza, & Çağlar Hayrettin, & Özdamar, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 333-334.

da aynı görüşü savunmaktadır. Yargıtay kararlarında genel olarak yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılmayacağını kabul etmektedir.⁵⁰ Buna karşılık, “*pay sahiplerinin kişisel haklarını ihlal eden yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabileceği*” doğrultusunda kararları da mevcuttur.⁵¹

Yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin düzenlemelere, 6362 Sayılı SPK m. 18/VI hükmü ile Eski SPK m. 12/VI’deki düzenlemeye benzer biçimde, kayıtlı sermaye sistemini seçen halka açık anonim ortaklıklarda “*Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, 6102 sayılı Kanun’un genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde yönetim kurulu üyeleri veya hakları ihlal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler*” hükmü getirilmiştir. Ayrıca kar payı avansının dağıtılmasına ilişkin yönetim kurulu kararlarının ilanından itibaren otuz gün içinde, 18’inci maddenin altıncı fıkrasına göre iptal davası açılabileceği düzenlenmiştir.

TTK m. 460/V hükmünde iptal davası açma süresi bir ay iken SPK m.18/VI hükümlerine karşı iptal davası açma sürelerinin otuz gündür.

SONUÇ

Bir hukuki işlemin geçersiz veya yok hükmünde olması, işlemin ve doğurduğu sonuçların baştan itibaren geçersiz olması sonucuna yol açacaktır. İptal ise, hukuki işlemin, mahkeme ilamının kesinleşmesi anına kadar geçerliliğini koruması ve kararın kesinleşme anından itibaren geçmişe etkili olacağı anlamına gelmektedir.

Makalemizde, 6102 sayılı TTK çerçevesinde yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğü konusundaki son gelişmeleri ele almaya çalıştık. Hükümsüzlük hallerinden yokluk ve kesin geçersizlik yaptırımla-

⁵⁰ Yargıtay 11. HD, E. 1988/3414, K. 1989/2605, T. 26.01.1989. Bkz: <http://www.kazanci.com>

⁵¹ Yargıtay 11. HD, E.1379/K.1295, T. 05.04.1993. “Kural olarak YK kararları aleyhine iptal davası açılmaz. Ancak, pay sahiplerinin haklarını doğrudan doğruya ilgilendiren kararların iptali davası açılabilir”. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin başka bir kararına göre: “..dava konusu olayda yapılan işlem davacının şahsi hukukunu ilgilendirdiğinden, bu tür Yönetim Kurulu kararının iptalini mahkemeden isteyebilir”. Yargıtay 11. HD, E. 1998-8236, K. 1999-201, T. 28.01.1999 sayılı karar. Bkz: <http://www.kazanci.com>

rına ilişkin olarak öğretide genel olarak bir görüş birliği olduğu, TTK m. 391 hükmü ile kesin geçersizlik hallerinin örnekleme yoluyla daha ayrıntılı biçimde düzenlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Tartışmanın ana konusu yönetim kurulu kararlarının iptali meselesi oluşturmaktadır.

6102 sayılı TTK'da genel kurul kararlarının butlanı ve iptali düzenlenmekle birlikte, yokluk konusunda özel bir hüküm bulunmadığından yokluk yaptırımına ilişkin genel hükümler uygulama alanı bulacaktır.

Ticaret Kanunu yönetim kurulu kararlarının butlanını geniş bir şekilde düzenlemiş ve yönetim kurulu kararlarının batıl olduğunun tespitinin mahkemeden istenebileceği ve geçersizliğinin hüküm ve sonuçlarının genel hükümlere göre saptanacağını belirtmiştir. Yönetim kurulu kararlarının butlanla sakat olduğunun tespit edilmesi halinde ise yönetim kurulu kararının alındığı tarihten itibaren geçersiz sayılacağını ve bu karara dayanılarak yapılan işlem ve uygulamaların da kural olarak geriye etkili olarak geçersiz olması sonucunu doğuracağı ifade edilmiştir.

TTK m. 192/II ve m. 460/V hükümleri ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu m. 16 ve 6362 sayılı SPK m. 18/VI hükümlerine karşı doğrudan doğruya pay sahiplerinin haklarının ihlali durumunda iptal davası açılabileceği durumlar istisna tutulursa yönetim kurulu kararlarının iptalinin istenemeyeceği görüşü doktrine egemendir.

Kaynakça

Kitaplar

- Akünel Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 2. bası, Beta, İstanbul, 1995.
- Ayan Mehmet, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 7. bası, Mimoza Basım, Konya, 2012.
- Bahtiyar Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 7. bası, Beta, İstanbul, 2012.
- Başpınar Veysel, Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, Ankara, 1998.
- Bilgili Fatih, &, Demirkapı Ertan, Şirketler Hukuku, 2. bası, 2012.
- Burcu Kalkan, Türk Hukukunda Gabin, İstanbul, 2004.
- Çeker Mustafa, 6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre Ticaret Hukuku, Adana, 2011.
- Çevik, Orhan Nuri, Uygulamada Şirketler Hukuku, 3. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002.

- Eren Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15. bası, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2013.
- İmregün, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 4. baskı, Yasa Yayınları, İstanbul, 1989.
- Kalkan Burcu, Türk Hukukunda Gabin, İstanbul, 2004.
- Kendigelen Abuzer, Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul: XII Levha, 2012.
- Kılıçoğlu, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel hükümler, Genişletilmiş 16. bası, Ankara, 2012.
- Korkut, Ömer, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, 1. bası, Adana: Karahan Kitapevi, 2012.
- Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 5. baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.
- Moroğlu, Erdoğan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, 6. baskı, İstanbul, 2012.
- Oğuzman M. Kemal, &, Öz Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2017.
- Özkorkut, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ser-maye Piyasası Kurulu, Yayın no:41, Ankara, 1996.
- Poroy Reha, &, Tekinalp Ünal, &, Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Vedat Kitapçılık, 12.Baskı, İstanbul, 2010.
- Pulaşlı Hasan, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Rıza Ayhan, &, Hayrettin Çağlar, &, Mehmet Özdamar, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Saka Zafer, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- Sayın Hediye Bahar, Pay Sahiplerinin Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2017.
- Tekinalp Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.

Makaleler

- Dedeoğlu Ender, & Sapan Oğuzhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu, Ankara Barosu Başkanlığı, 2013.
- Koç Nevzat, "Türk Medeni Hukukunda ve Roma Hukukunda Hükümsüzlük (=Butlan)", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C2/S2 (1981).
- Narbay Şafak, &, Kesici Buğra, Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme" Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu.
- Pulaşlı Hasan, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi", *GÜHFD*, C. 17. S. 1-2. 2013.

Üçışık, H. Güzin: "Türk Hukuku'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, C.3,S.5, 2011.

Mahkeme Kararları

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2013/11-1048, K. 2014/430, T. 2.4.2014.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2017/1-1281, K. 2018/35,T. 17.1.2018

Yargıtay 11. HD E. 1988/3414, K. 1989/2605, T. 26.01.1989.

Yargıtay 11. HD E. 1997/8425, K. 1998/980, T. 19.02.1998.

Yargıtay 11. HD E. 1998-8236, K. 1999-201, T. 28.01.1999.

Yargıtay 11. HD E. 2013/12418, K. 2013/161481, T. 9.9.2013.

Yargıtay 11. HD E. 2015/15026, K. 2017/2343, T. 24.4.2017.

Yargıtay 11. HD E. 2015/3129, K. 2016/804, T. 26.1.2016.

Yargıtay 11. HD E. 2016/6239, K. 2016/9154, T. 28.11.2016.

Yargıtay 11. HD E. 2017/495, K. 2019/56, T. 07.01.2019.

